

"Her şeyin bir mülk ciheti var ki, âyinenin mülevven yüzüne benzer... Biri melekût'tur ki, âyinenin parlak yüzüne benzer." İzah eder misiniz?

Mülevven: Kelime olarak boyalı, renkli ve çeşit çeşit boyalı gibi anlamlara geliyor.

Eşyanın "**mülk yüzü**" sebeplerin, zıtların, kıyasların, cüzi bazı çirkin ve şerlerin, nispi emirlerin, mertebe ve derecelerin cevelan ettiği renkli yüzüdür. Bu yüzde Cenab-ı Hakk'ın izzet ve kemaline uygun olmayan bazı haller ve durumlar bulunduğundan, Allah bu haller ile temasta görünmemek için araya sebepleri koymuştur.

Eşyanın "**melekut yüzü**" yani her şeyin hakiki ve iç yüzü ise aynanın parlak yüzü gibidir. Bu yüzde her şey şeffaf ve güzeldir, zıtlar yoktur. Mesela çirkin ve güzel diye bir şey yoktur, her şey güzeldir. Bu yüzde Allah'ın isim ve sıfatları bizzat mübaşeret içindedir, yani eşyanın arka planında bizzat Allah'ın kudret eli görünür.

Mülk yüzünde direkt değil sebepler vasıtası ile görünüyordu. Melekût yüzüne her şeyin içi manasından ziyade, her şeyin hakiki gerekçeleri ve güzel neticeleri nazarı ile bakmak gerekir. Yani bir kutunun içi dışı nazarı ile bakmak sathi olur. Olayların gerçek hikmetleri ve gerçek muktezaları demek daha münasip olur.

Mesela, ölümün mülk yüzü ayrılık ve firak iken, melekut yüzü vuslat ve kavuşmaktır. Musibetin mülk ve zahiri yüzü azap ve sıkıntı iken, batını ve melekut yüzü ikaz, ihtar veya tasaffi ve tekemmül etmektir.

Mülevven aynanın kör ve siyah tarafıdır ve hakikatte eşyanın mülk yüzünü temsil eder. Aynanın parlak yüzü ise, eşyanın melekut yani iç yüzünü temsil eder.

Dolayısı ile ayna örneğinde bir terslik veya zıtlık göremiyoruz.